

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ
ਐਸ ਕੇ ਕਪੂਰ ਜੇ. ਦੇ ਅੱਗੇ
ਦਿੱਲੀ ਸੁਧਾਰ ਟਰੱਸਟ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ।
ਬਨਾਮ
ਚੰਦਰ ਭਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ -ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ
ਆਰ.ਐਸ.ਏ. 1958 ਦੇ 9-ਡੀ

ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਪ੍ਰੋਵਿੰਸਜ਼ ਟਾਊਨ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਐਕਟ (1919 ਦਾ VIII) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ—ਐਕਟ ਦੀ ਸਕੀਮ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ—ਐੱਸ. 49—ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਸਪਲ ਐਕਟ (1911 ਦਾ 111) ਦੇ ਐੱਸ. 193 ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ—ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਪ੍ਰਾਂਤ ਸ਼ਹਿਰ ਸੁਧਾਰ ਐਕਟ, 1919 ਦੀ ਯੋਜਨਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਤੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹੈ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ; ਸੈਕਸ਼ਨ 32 ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵੀ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੁਨਾਸਬ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਲਾਭ ਲਈ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨਗਰਪਾਲਿਕਾ ਜਾਂ ਨੋਟੀਫਾਈਡ ਏਰੀਆ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਜਾਂ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਤੱਕ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 32 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1-ਏ) ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਯੋਜਨਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਿਊਂਸਪੈਲਟੀ ਜਾਂ ਨੋਟੀਫਾਈਡ ਏਰੀਆ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇਗੀ, ਪਰ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਪਿਛਲੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਚੀਫ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਉਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ, ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਕਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 41 ਮੁੱਖ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਸੋਧ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ, ਜਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 24 ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੈਕਸ਼ਨ 32 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਟਰੱਸਟ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਇਮਾਰਤ ਜਾਂ ਕੰਧ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ, ਦੁਬਾਰਾ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਨ, ਜੋੜਨ ਜਾਂ ਬਦਲਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਦਾ। ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਜਿਹੇ ਇਨਕਾਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਇਨਕਾਰ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਵਾਜਬ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਦਾ ਕਰੇਗੀ। ਧਾਰਾ 56 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ, ਚੀਫ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ, ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ, 1894 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 33 ਤੋਂ 44 ਸੁਧਾਰ ਸਕੀਮਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸੈਕਸ਼ਨ 24 ਦੀ ਪੜਚੋਲ

ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਐਕਵਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਂ ਕੋਈ ਸਕੀਮ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੁਝ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਹਨ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯੂ ਪੀ ਟਾਊਨ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 49(1) ਪੰਜਾਬ ਮਿਉਂਸਪਲ ਐਕਟ, 1911 ਦੀ ਧਾਰਾ 193 ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁਧਾਰ ਯੋਜਨਾ ਲਾਗੂ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨੋਟਿਸਾਂ 'ਤੇ 60 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੇ ਬਿਲਡਿੰਗ ਪਲਾਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਮਝੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਮਿਉਂਸਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 193 (4) ਦੇ ਮੰਨੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਤਰਕਪੂਰਨ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਯੂ ਪੀ ਟਾਊਨ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 32 (5) ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਪਲਾਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 32(5) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਐਕਵਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ।

ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ, ਵਧੀਕ ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ-ਜੱਜ, ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਤੋਂ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ (ਵਧੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਅਪੀਲੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ), ਦਿੱਲੀ, ਮਿਤੀ 6 ਮਈ, 1957 ਨੂੰ, ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਯਾਦਵ, ਉਪ-ਜੱਜ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਦਿੱਲੀ, ਮਿਤੀ 31 ਜਨਵਰੀ, 1955 ਅਤੇ ਮੁਦਈ-ਉੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਬਿਸ਼ੰਬਰ ਦਿਆਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸਥਾਈ ਵਕੀਲ।

ਕੇ.ਸੀ. ਮਿੱਤਲ, ਵਕੀਲ ਜਵਾਬਦੇਹੀਆਂ ਲਈ ।

ਨਿਰਣਾ

ਕਪੂਰ, ਜੇ—ਇਹ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਧੀਕ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਅਪੀਲੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਮਿਤੀ 6 ਮਈ, 1957 ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਪ੍ਰੋਵਿੰਸਜ਼ ਟਾਊਨ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਐਕਟ, 1919 (1919 ਦਾ ਐਕਟ, VIII) ਨੂੰ ਕੁਝ ਸੋਧਾਂ ਨਾਲ ਦਿੱਲੀ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। 22 ਮਾਰਚ, 1939 ਨੂੰ, ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 32(1) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ "ਸਰਾਏ ਰੋਹਿਲਾ ਟਾਊਨ ਐਕਸਪੈਂਸ਼ਨ ਸਕੀਮ" ਨਾਮਕ ਇੱਕ ਸਕੀਮ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਉਕਤ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਡੀ. 6) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ: -

"ਸੂਚਨਾ

ਮਿਤੀ 22 ਮਾਰਚ, 1939, ਦਿੱਲੀ

ਨੰਬਰ ਐਫ 1(48)/39-ਐਲਐਸਜੀ/ਐਲਬੀ—ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਪ੍ਰੋਵਿੰਸਜ਼ ਟਾਊਨ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਐਕਟ, 1919, (1919 ਦਾ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਐਕਟ VIII) ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਆਮ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਘੋਸ਼ਿਤ

ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਰਾਏ ਰੋਹਿਲਾ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਕੀਮ ਕਸਬੇ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਯੋਜਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(ਐੱਸ ਡੀ.)....

ਈ ਐਮ ਜੇਨਕਿੰਸ,
ਚੀਫ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਦਿੱਲੀ।

ਨੰਬਰ ਐਫ 1(48)/39-ਐਲਐਸਜੀ/ਐਲਬੀ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਦਿੱਲੀ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਕਾਪੀ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੱਤਰ ਨੰਬਰ ਐਫ II/6 ਮਿਤੀ 9 ਮਾਰਚ 1939 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ।

2. ਇਹ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ: -

(1) **ਚੀਫ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਟਰੱਸਟ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।**

(2) **ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦਾ ਇੱਕ ਸਰਵੇਖਣ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (ਜੇ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ) ਕਿ ਕੀ ਪਲਿੰਥ ਦੇ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਵੀਂ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।**

(3) **ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਜਲ-ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਡਰੇਨੇਜ (ਸੀਵਰੇਜ ਸਮੇਤ) ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿਫ਼ਾਇਤੀ ਢੰਗ ਬਾਰੇ ਸਪਸ਼ਟ ਵਿਚਾਰ ਹੋ ਸਕੇ।**

(ਐੱਸ ਡੀ.)....

ਈ ਐਮ ਜੇਨਕਿੰਸ,
ਚੀਫ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਦਿੱਲੀ।

ਇਹ ਸਕੀਮ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਯੋਜਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਉਕਤ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕੁਝ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ। ਮਿਤੀ 11 ਮਾਰਚ, 1941 ਨੂੰ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ I. 6/1) ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

"ਸੂਚਨਾ

ਮਿਤੀ 11 ਮਾਰਚ, 1941, ਦਿੱਲੀ

ਨੰਬਰ ਐਫ. 1 (37)/41-ਐਲਐਸਜੀ—ਮਿਤੀ 22 ਮਾਰਚ, 1939 ਦੀ ਚੀਫ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਐਫ. ਐਲ(48)/39-ਐਲਐਸਜੀ/ਐਲਬੀ, ਅਤੇ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਪ੍ਰੋਵਿੰਸਜ਼ ਟਾਊਨ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਐਕਟ 1919 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 42 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਾਂਤ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇੱਥੇ ਇਹ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਸਰਾਏ ਰੋਹਿਲਾ ਸੁਧਾਰ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਦਿੱਲੀ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 36 ਅਧੀਨ ਸਕੀਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ 1894 ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਚੀਫ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਲੈਂਡਜ਼ ਅਫ਼ਸਰ, ਦਿੱਲੀ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਖੁਸ਼ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚੋਂ 11,692 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਆਰਡਰ ਲੈਣ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਵਿਸਤਾਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਮਾਂ-ਸੂਚੀ
(ਸ਼ੀਟਾਂ ਜੁੜੀਆਂ ਹਨ)

(ਐੱਸ ਡੀ.)....

ਏ.ਵੀ. ਅਸਕਵਿਥ,

ਚੀਫ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਦਿੱਲੀ।

ਨੰਬਰ ਐਫ 1(37)/41-ਐਲਐਸਜੀ - 11 ਫਰਵਰੀ, 1941 ਦੇ ਪੱਤਰ ਨੰਬਰ 46(6)41 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਦਿੱਲੀ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਅੱਗੇ ਭੇਜੀ ਗਈ ਹੈ।

(ਐੱਸ ਡੀ.)....

ਏ.ਵੀ. ਅਸਕਵਿਥ,

ਚੀਫ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਦਿੱਲੀ।

ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ 11 ਮਾਰਚ, 1941 ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੇ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 43(ਬੀ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਸਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 49, ਧਾਰਾ 193 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ 60 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਕਤ ਪਲਾਟਾਂ 'ਤੇ ਇਮਾਰਤਾਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਨੋਟਿਸਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਮਾਰਤਾਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਮਝੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ 23 ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਪਲਾਟਾਂ 'ਤੇ ਇਮਾਰਤਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੇ

ਆਪਣੇ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਚਾਰਟ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦਾ ਨਾਮ, ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਮਿਤੀ, ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਰਸਾਏਗਾ।

(ਚਾਰਟ ਨੂੰ ਸੈੱਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਰਣਾ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ)।

ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਧੀਕ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ ਨੇ ਮੁਦਈਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋ ਅਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ: -

(1) ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ, ਮਿਤੀ 11 ਮਾਰਚ, 1941, ਸਕੀਮ ਦੀ ਇੱਕ ਸੋਧ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ,

ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 43 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ; ਅਤੇ

(2) ਇਮਾਰਤਾਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਸਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 193(4)

ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 49 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ

ਸਮਝੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਪਲਾਟਾਂ 'ਤੇ ਇਮਾਰਤਾਂ ਬਣਵਾਈਆਂ ਹਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਬਿਸ਼ੰਬਰ ਦਿਆਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟਾਊਨ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਸਕੀਮ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਡੀ. 6) ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਯੋਜਨਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਬਿਸ਼ੰਬਰ ਦਿਆਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟਾਊਨ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਸਕੀਮ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਡੀ. 6) ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਯੋਜਨਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟਰੱਸਟ ਨੇ ਉਕਤ ਪਲਾਟਾਂ 'ਤੇ ਉਸਾਰੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਉਹ ਧਾਰਾ 32 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (5) ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਸੀ ਅਤੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ, ਮਿਤੀ 11 ਮਾਰਚ, 1941, ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਧਾਰਾ 32(5) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 56 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਚੀਫ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸੈਕਸ਼ਨ 32(5) ਦੇ ਤਹਿਤ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬਦਲਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 43(2) ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ 11 ਮਾਰਚ, 1941 ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਚੀਫ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ, ਇਹ ਧਾਰਾ 43 (ਬੀ) ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮਿਤੀ 11 ਮਾਰਚ, 1941 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਚੀਫ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਇਸ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਜੋ 1939 ਮਾਰਚ ਦੀ 22 ਤਰੀਕ ਦੀ ਮੂਲ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਮੈਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਸਕੀਮ ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵੀ

ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਰਾਏ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਕੀਮ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਿ ਇਹ ਮੁਨਾਸਿਬ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਲਾਭ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮਿਊਂਸਪੈਲਿਟੀ ਜਾਂ ਨੋਟੀਫਾਈਡ ਏਰੀਆ ਦੇ ਭਵਿੱਖੀ ਵਿਸਤਾਰ ਜਾਂ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤੱਕ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 32 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1-ਏ) ਦੁਆਰਾ, ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਯੋਜਨਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਿਊਂਸਪੈਲਿਟੀ ਜਾਂ ਨੋਟੀਫਾਈਡ ਏਰੀਆ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇਗੀ, ਪਰ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਨਾਲ, ਉਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਉਪਰੋਕਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 41 ਮੁੱਖ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਸੋਧ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ, ਜਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 24 ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਧਾਰਾ 32 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (5) ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ: -

“(5) ਜੇਕਰ ਟਰੱਸਟ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਮਾਰਤ ਜਾਂ ਕੰਧ ਬਣਾਉਣ, ਦੁਬਾਰਾ ਖੜ੍ਹਨ, ਜੋੜਨ ਜਾਂ ਬਦਲਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਦਾ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਇਨਕਾਰ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਵਾਜਬ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਦਾ ਕਰੇਗਾ।”

ਧਾਰਾ 56 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ, ਚੀਫ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਨਾਲ, ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ, 1894 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 33 ਤੋਂ 44 ਸੁਧਾਰ ਸਕੀਮਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸੈਕਸ਼ਨ 24 ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸਕੀਮਾਂ ਵਰਗੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਐਕਵਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਸਕੀਮ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੁਝ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਮੌਜੂਦਾ ਸਕੀਮ, ਮਿਤੀ 22 ਮਾਰਚ, 1939 ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਯੋਜਨਾ ਸੀ। 11 ਮਾਰਚ, 1941 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 32(5) ਅਧੀਨ ਟਰੱਸਟ 'ਤੇ ਪਈਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 43(ਬੀ) ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬਦਲਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵੀ ਉਪਰੋਕਤ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਜੋ ਕਿਹਾ ਸੀ ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ "ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਾਏ ਰੋਹਿਲਾ ਸੁਧਾਰ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਹੈ....." ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵਿੱਚ ਸੋਧ

ਕੀਤੀ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੋਧ ਧਾਰਾ 32(5) ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 43 (ਬੀ) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਹਿੱਸਾ ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਇਸ ਸਕੀਮ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਤਬਦੀਲੀ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 43 (ਬੀ) ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਟਰੱਸਟ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਧਾਰਾ 43 (ਬੀ) ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਸਵੀਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸਮੇਤ ਮੁਦਈ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵੱਲ ਮੇਰਾ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਇਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 11 ਮਾਰਚ, 1941 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਮਲੇ ਦਾ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਚੀਫ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਉੱਪਰ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਮਿਤੀ 11 ਮਾਰਚ, 1941 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ 11 ਮਾਰਚ, 1941 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਸਹੀ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ। ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖੇ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਦੇ ਦੂਜੇ ਵਿਵਾਦ 'ਤੇ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਮੇਰਾ ਧਿਆਨ ਧਾਰਾ 49 ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਸ਼ਪਲ ਐਕਟ ਦੇ ਕੁਝ ਉਪਬੰਧ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁਧਾਰ ਯੋਜਨਾ ਲਾਗੂ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਧਾਰਾ 193 ਹੈ। ਧਾਰਾ 193 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ: -

“(4) ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਪਰ ਧਾਰਾ 190 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਤੇ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1-ਏ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜੇਕਰ ਕਮੇਟੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਵੈਧ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਇੱਕ ਸੌ ਵੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜੇਕਰ ਨੋਟਿਸ ਉਸੇ ਜਾਂ ਉਸੇ ਸਾਈਟ ਦੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਇਮਾਰਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਪਿਛਲੇ ਬਾਰਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਮਾਣ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਜਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਮਾਣ ਜਾਂ ਪੁਨਰ-ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਉਸਾਰਣ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਿਸ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਨੂੰ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇਗੀ। , ਸਿਵਾਏ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਧਾਰਾ 192 ਦੇ ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਿਸੇ ਉਪ-ਕਾਨੂੰਨ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਇਮਾਰਤ ਜਾਂ ਟਾਊਨ ਪਲੈਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਧਾਰਾ 232 ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਤੇ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਧਾਰਾ (4) ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮਿਆਦ ਸੈਕਸ਼ਨ 235 ਅਧੀਨ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ (ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ) ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਚੱਲਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਬਸ਼ਰਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਹਾਜ਼ਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਇੱਕ-ਪੰਜਵੇਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਮੈਂਬਰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਮਤੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੋਟ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਮਤੇ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਚੌਦਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਬੀਤਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਈ ਨਹੀਂ ਗਈ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇਗੀ।"

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਟਰੱਸਟ ਨੇ 60 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਜਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਨਾ ਕੀਤੇ ਹੋਣ ਤੇ ਉਸਾਰੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਮਝੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਧਾਰਾ 32(5) ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 49(2) ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ 55(4) ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਸਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 193(4) ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਕਤ ਨਿਯਮ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ 26 ਜੁਲਾਈ, 1940 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਤਿੰਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਇਮਾਰਤਾਂ ਨੂੰ ਖੜ੍ਹੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨੋਟਿਸਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨਿਯਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਸਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 193(4) ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਅਜੇ ਵੀ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਬਿਸ਼ੰਬਰ ਦਿਆਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 193 ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ 60 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਮਾਰਤਾਂ ਨੂੰ ਖੜਾ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਸਕੀਮ ਲਾਗੂ ਸੀ, ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 193 ਵਿੱਚ ਇਰਾਦਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 49 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਧਾਰਾ 193 ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਸ੍ਰੀ ਬਿਸ਼ੰਬਰ ਦਿਆਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 49(1) ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਸਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 193 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁਧਾਰ ਯੋਜਨਾ ਲਾਗੂ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਨਾਲ, ਇਰਾਦਾ ਸ੍ਰੀ ਬਿਸ਼ੰਬਰ ਦਿਆਲ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਸੁਝਾਅ ਦੇ ਉਲਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਸਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 193(4) ਉਹਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਸਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 192 ਅਧੀਨ ਬਿਲਡਿੰਗ ਸਕੀਮਾਂ ਲਾਗੂ ਹਨ। ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹੀ ਅਪਵਾਦ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਡੀਮਿੰਗ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਸਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 192 ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਿਸੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਇਮਾਰਤ ਜਾਂ ਟਾਊਨ ਪਲੈਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਮੰਨਣ ਵਾਲੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਪੂਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਉਪ-ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਸਕੀਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 49, ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਸਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 193 ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਤਰਕ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਬਿਸ਼ੰਬਰ ਦਿਆਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਸਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 193 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 193 ਵਿੱਚ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ ਦਾ ਨੁਸਖਾ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਬਿਸ਼ੰਬਰ ਦਿਆਲ, ਆਪਣੀ ਬੇਨਤੀ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਧਾਰਾ 32 ਕੋਈ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਪਰ ਉਸੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 49, ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਸਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 193 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਭਾਗ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਦਈ-ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੋਟਿਸਾਂ 'ਤੇ 60 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਲਡਿੰਗ ਪਲਾਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮੰਨੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਮਝੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਤਰਕਪੂਰਨ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 32(5) ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਪਲਾਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 32(5) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਐਕਵਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਚਾਰਟ ਤੋਂ, ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ 60 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਈਟਮ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 5, 7 ਤੋਂ 15 ਅਤੇ 17 ਤੋਂ 23 'ਤੇ ਮੁਦਈ-ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਹਨਾਂ ਮੁਦਈਆਂ-ਉੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਐਕੁਆਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ 11 ਮਾਰਚ, 1941 ਦਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਦਾਸ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ, ਇਸ ਲਈ ਅਸਫਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਹੋਰ ਮੁਦਈ-ਜਵਾਬਦਾਰਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ 60 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਉਹ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਇਹ ਇਸ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹਨਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੁਦਈ, ਨੰਬਰ 5, ਲਖੀ ਰਾਮ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਉਕਤ ਚਾਰਟ ਨੰਬਰ 5 ਅਤੇ 6 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ, ਉਸਨੇ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪਲਾਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਈਟਮ ਨੰਬਰ 5 ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ, ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਆਦੇਸ਼ 60 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲ ਅਸਫਲ ਹੋ

ਜਾਵੇਗੀ, ਪਰ ਉਕਤ ਚਾਰਟ ਵਿੱਚ ਆਈਟਮ ਨੰਬਰ 6 'ਤੇ ਦਰਸਾਏ ਹੋਰ ਪਲਾਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ 19 ਮਾਰਚ, 1940 ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ 1 ਮਈ, 1940 ਨੂੰ 60 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਲਖੀ ਰਾਮ ਦੇ ਪਲਾਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ, ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

ਪਰਮਿੰਦਰ ਕੌਰ, (ਅਨੁਵਾਦਕ)

ਡਿਸਕਲੇਮਰ : ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜਿਹ ਦਿਤੀ ਜਾਏਗੀ।